
Introducció al règim jurídic de la comunicació

PID_00273739

José Mª Vidal Beltrán

Temps mínim de dedicació recomanat: 2 hores

José Mª Vidal Beltrán

Professor Titular de Dret Constitucional. Universitat de València. Autor de nombroses publicacions relacionades amb el Dret de la Comunicació. Entre les seves responsabilitats en l'àmbit de la comunicació podem destacar: secretari autonòmic de Comunicació de la Generalitat Valenciana, president de l'Alt Consell Consultiu de Radiodifusió, Televisió i Altres Mitjans de Comunicació de la Generalitat Valenciana, o cap de Gabinet i Àrea Jurídica del Consell d'Administració de l'Ens Públic Radiotelevisió Valenciana. També ha estat director del Departament de Dret Constitucional, Ciència Política i de l'Administració de la Universitat de València; director general de Cooperació Autonòmica del Ministeri d'Administracions Públiques; director del Centre de Noves Estratègies de Governança Pública (INAP), i assessor del Gabinet del Ministre d'Administracions Públiques.

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats per la professora: Sílvia Martínez Martínez (2020)

Primera edició: febrer 2020
© José Mª Vidal Beltrán
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2020
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Realització editorial: FUOC

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars dels drets.

Índex

Introducció.....	5
1. Antecedents històrics del règim jurídic de la comunicació....	7
1.1. Llibertats d'expressió, premsa i impremta en el període constitucional	8
1.2. Control de la premsa durant el règim franquista	11
1.3. Aparició i regulació dels mitjans audiovisuals	13
2. El marc normatiu del règim jurídic de la comunicació.....	20
Annex.....	25

Introducció

Abans de tot, com una lectura prèvia a l'estudi del règim jurídic de la comunicació, resulta convenient donar unes breus pinzellades, d'una banda, a l'evolució dels marcs normatius que es van anar adoptant a Espanya per regular les llibertats informatives i els mitjans de comunicació de masses, fins a l'aprovació de la Constitució de 1978 i, d'altra banda, a les principals normatives internacionals i nacionals que, en l'actualitat, regeixen en aquest àmbit.

1. Antecedents històrics del règim jurídic de la comunicació

Les **llibertats d'impressió (còpia) i difusió a Espanya** no van ser objecte de regulació, ni de restriccions legislatives, fins a l'època dels **Reis Catòlics**. La primera norma a la qual hem de fer referència és la *Pragmática de Toledo*, de 8 de juliol de 1502, que, davant les possibilitats que s'obrien amb la invenció de la impremta, va establir l'obligació de sol·licitar una llicència prèvia per a la impressió i venda de llibres, com un mecanisme per a controlar els llibres que es poguessin imprimir o distribuir. A això, també hi va contribuir l'aparició de la Inquisició que, des de la seva fundació el 1478 fins a la seva abolició definitiva el 1834, pel poder que se li va atorgar des dels Reis Catòlics i la seva influència en l'àmbit civil, va mantenir un ferri control sobre les publicacions de llibres.

A la *Pragmática de Toledo* van seguir moltes altres disposicions del mateix estil, com: les *Ordenanzas de Carlos I*, el 1554, sobre «les regles que s'han d'observar en el consell sobre llicències per imprimir llibres nous»; la *Pragmática de Felipe II*, de 1558, sobre «la nova ordre que s'ha d'observar en la impressió de llibres i diligències que han de practicar els llibreters i justícies»; o, l'*Ordre*, d'aquest mateix any, per la qual es castigava «introduir, vendre, ni tenir cap llibre dels prohibits pel Sant Ofici de la Inquisició». També, Felip IV, el 13 de juny de 1627, ordenava «l'observació de les lleis precedents» i l'absoluta prohibició «d'imprimir papers alguns sense les llicències que es prevenen». El 1682, Carles II va especialitzar la censura civil, instituint diversos «Consells» en raó de l'assumpte que tractés l'obra en qüestió.

Aquests **Consells** es van convertir en l'eix de les restriccions civils a l'exercici de les llibertats de premsa i impremta. Així, en una Resolució de Felip V, a consulta del Consell, el 28 de setembre de 1744, estableix que el Consell s'abstingui de donar llicència per a impressions «relatives a matèries d'Estat, tractats de pau i altres de semblants».

A més de la censura sobre la impressió i venda de llibres, el progressiu augment de la impressió de «papers periòdics» va motivar que, durant el **regnat de Carles III**, s'aproveïssin altres normes restrictives sobre aquests «papers», com: la Reial ordre, de 19 de maig de 1785, relativa a l'examen i llicències per imprimir «Els papers periòdics que no superessin els quatre o sis plects impresos»; o la Reial resolució, de 2 d'octubre de 1788, per la qual s'establien

les regles que s'havien d'observar en els papers periòdics escrits, la inspecció dels quals, conforme ja s'havia previst en la Reial ordre de 1785, s'atribuïa als Jutges d'Impremta.

Fins i tot l'intent de controlar la incipient influència d'aquests **papers periòdics**, amb el consegüent minvament de les llibertats de premsa i impremta, va propiciar l'aprovació de normes, com la Resolució de 24 de febrer de 1790, signada per Carles IV, que va possibilitar, mitjançant una Interlocutòria del Consell, de 12 d'abril de 1790, que es prohibissin els papers periòdics, a excepció del *Diario de Madrid*.

1.1. Llibertats d'expressió, premsa i impremta en el període constitucional

Amb la **invasió napoleònica**, també s'assumeixen a Espanya els **postulats de la Revolució Francesa**, entre ells, el reconeixement de les llibertats d'expressió i informació com un element essencial en la configuració del nou model d'Estat. Així, l'estatut, atorgat pel Rei Josep I, germà de Napoleó, al maig de 1808, a la ciutat de Baiona, va reconèixer la llibertat d'impremta en l'article 145, però va diferir-ne l'aplicació fins a «dos anys després d'haver-se executat enterament aquesta Constitució», remetent el seu desenvolupament a una llei que haurien d'aprovar les Corts en aquest moment i que mai van aprovar.

Des de l'altre bàndol, com un postulat previ a la redacció del text constitucional, les Corts de Cadis, el 1810, van aprovar el Decret IX, que va proclamar la

«llibertat d'escriure, imprimir i publicar les idees polítiques sense cap necessitat de llicència, revisió o aprovació anteriors a la publicació, sota les restriccions i responsabilitats que s'expressaran en el present Decret» (art. 1).

El primer reconeixement constitucional va ser, no obstant això, amb la **Constitució de Cadis**, de 19 de març de 1812, que, en la mateixa línia que la Constitució nord-americana, va establir en l'article 371:

«Tots els espanyols tenen llibertat d'escriure, imprimir i publicar les seves idees polítiques sense cap necessitat de llicència, revisió o aprovació anterior a la publicació, sota les restriccions i responsabilitat que estableixin les lleis».

A partir d'aquestes dates, els vaivens del moment polític van anar determinant la regulació i amplitud de la llibertat d'expressió i les llibertats de premsa i impremta en les diverses constitucions i regulacions dels segles XIX i XX, fins a la nova configuració d'aquestes llibertats, a partir de l'establert en la Constitució de 1978.

De fet, la vigència d'aquest precepte de la Constitució de Cadis va decaure al poc temps de promulgar-se, davant els nous aires absolutistes que van restablir, amb el Manifest de València, de 4 de maig de 1814, les disposicions de la Novíssima Recopilació. Fins i tot, en l'àmbit dels «papers periòdics», aquestes

restriccions a les llibertats d'expressió i informació es van aguditzar en prohibir-se, el 2 de maig de 1815, la publicació de qualsevol paper de premsa impresa, excepte «la Gaceta Oficial» i el «Diario de Madrid».

Uns anys més tard, amb el pronunciament de Riego, l'1 de gener de 1820, es va recuperar la vigència de la Constitució de Cadis i la llibertat d'impresma, i es van derogar les mesures preventives i repressores, mitjançant els Decrets LV i LXIX, de 22 d'octubre de 1820 i 12 de febrer de 1822, pels quals es van aprovar la Llei i la Llei adicional sobre llibertat d'impresma. Encara que, l'entrada dels «Cent mil Fills de Sant Lluís» el 1823, de nou, va permetre el triomf de l'absolutisme i l'anul·lació, pel Decret-Manifest del Rei Ferran VII en el port de Santa Maria, de tots els actes i disposicions aprovats en el «trienni constitucional», per la qual cosa les restriccions de premsa i impresma que regien abans de 1820 van tornar a ser els dogmes imperants durant la «dècada ominosa». Així, la Reial ordre de 16 d'octubre de 1824 va ordenar la recollida de llibres, fullets, caricatures i sàtires impreses des de 1820, o la Reial cèdula de 12 de juliol de 1825 va aprovar un nou reglament d'impresma, totalment restrictiu.

La mort de Ferran VII i la pujada al tron d'**Isabel II** va marcar un punt d'inflexió en el reconeixement i exercici de les llibertats informatives. Primer, amb el Reial decret de 4 de març de 1834 i la Reial ordre d'1 de juny de 1834 i, després, amb la Llei de premsa, de 22 de març de 1837, i la Constitució de 18 de juny de 1837 que, en l'article 2, defineix la llibertat d'impresma com:

El dret dels espanyols a imprimir i publicar lliurement les seves idees, sense censura prèvia i remetent al jurat la qualificació dels delictes d'impresma.

La **Constitució de 1845**, de tarannà més conservador, va mantenir la llibertat de premsa i impresma, en proclamar en l'article 2 que «Tots els espanyols poden imprimir i publicar lliurement les seves idees sense prèvia censura, amb subjecció a les lleis», i suprimir la referència a la «qualificació per jurat» que es feia en la Constitució de 1837, la qual cosa va possibilitar la creació de tribunals especials per als delictes de premsa. Així, el Reial decret de 6 de juliol de 1845 va substituir el sistema de Jurats per Tribunals Especials i va qualificar els tipus de «papers impresos», i el Decret de 28 de març de 1846 va contemplar la possible suspensió de periòdics per part del Govern, encara que després havia de comunicar-ho a les Corts. Durant la vigència de la Constitució de 1845, així mateix, es va aprovar la Llei d'impresma, de 13 de juliol de 1857, signada per Cándido Nocedal, que va introduir nombroses novetats, com la definició del que era un periòdic, la figura de l'editor responsable, o les facultats per suspendre d'ofici o a petició del fiscal els escrits subversius. Al juny de 1864 es va aprovar una nova Llei d'impresma, confirmada per Cánovas del Castillo. Al seu torn, el Govern d'O'Donnell va aprovar, al maig de 1866, una nova Llei d'impresma més liberal. Encara que, al poc temps, la Llei de 7 de març de

1867, per la qual va entrar en vigor el Decret preparat per González Bravo, va suposar, una altra vegada, una tornada a més restriccions d'aquestes llibertats de premsa i impremta.

Amb la **Revolució de setembre de 1868** i el Decret llei de 23 d'octubre, subscrit pel Govern de Sagasta, es va iniciar un canvi radical en la regulació d'aquestes llibertats, i es va consagrar una efectiva llibertat d'impremta, la supressió de la censura i qualsevol altre requisit previ, la remissió al Codi penal dels delictes comesos per mitjà d'impremta, i la supressió del «Jutjat especial d'impremta amb totes les seves dependències» (art. 4). Al seu torn, la Constitució d'1 de juliol de 1869 va ratificar, en l'article 17, aquests postulats, en declarar:

«Tampoc podrà ser privat cap espanyol del dret d'emetre lliurement les seves idees i opinions, ja de paraula, ja per escrit, valent-se de la impremta o d'un altre procediment semblant».

Amb això, es reconeixia una veritable llibertat d'expressió i informació, al mateix temps que, en l'article 23, remetia els delictes que es poguessin cometre en l'exercici d'aquestes llibertats a «les lleis comunes», conforme ja es va poder recollir en el Codi penal de 1870.

No obstant això, la proclamació de la **I República**, l'agitació i els moviments de rebel·lió existents van motivar que el Govern de Castelar, el 20 de setembre de 1873, promulgés un Decret que limitava la llibertat de premsa per raons de guerra i encomanava els governadors civils al fet que els diaris «no publiquin tot el que contribueixi a la rebel·lió i sedició». A aquest decret n'hi van seguir d'altres, com el de 22 de desembre de 1873, que el va anul·lar, però va autoritzar els governadors civils al fet que sancionessin les publicacions que incitessin a la rebel·lió, o el Decret de 18 de juliol de 1874, que solament permetia publicar les notícies de la guerra carlista aparegudes a la *Gaceta*.

El **restabliment de la monarquia** també va comportar una nova regulació de les llibertats de premsa i impremta. Primer, amb els Decrets sobre premsa i impremta, de 29 de gener de 1875 i 18 de maig de 1875 i, després, amb la Llei sobre llibertat d'impremta, de 31 de desembre de 1875, com a pas previ al restabliment d'aquestes llibertats per a redactar la nova Constitució, de 27 de juny de 1876, que va reconèixer, en l'article 13, el dret de tot espanyol a:

«Emetre lliurement les seves idees i opinions, ja de paraula, ja per escrit valent-se de la impremta o d'un altre procediment semblant, sense subjecció a la censura prèvia».

Conforme a aquest mandat de la **Constitució de 1876**, el Govern de Cánovas va aprovar una nova Llei d'impremta, que va ser sancionada pel rei Alfons XII el 7 de gener de 1879. Aquesta llei, d'un extens articulat i casuisme exagerat, va intentar conciliar cert grau de llibertat de premsa amb la defensa del règim monàrquic restablert. Però la gran fita en la regulació de les llibertats va ser la **Llei d'impremta**, sancionada el 23 de juliol de 1883 per **Alfons XII**. En els vint-i-un articles d'aquesta llei de 1883, partint del dret reconegut a la Constitució de 1876, sobre les llibertats de premsa i impremta, les va estendre a

qualsevol «altre procediment mecànic dels empleats fins al dia, o que d'ara endavant s'empressin» (art. 1); va distingir entre llibres, fullets, impresos, cartells i periòdics (art. 3); va eliminar les restriccions i els requisits per a la publicació de llibres i altres papers, així com per fundar periòdics (art. 5-8); va regular minuciosament el dret de rectificació (art. 14); o va remetre els delictes d'impremta al Codi penal i als Tribunals ordinaris (art. 19).

En conjunt, va constituir un text bastant coherent, bastant més neutral i no tan restrictiu com els seus antecessors immediats.

A més, aquesta llei de 1883, malgrat les reformes parcials de les seves disposicions i enfront de les nombroses derogacions i substitucions per noves lleis de premsa i impremta ocorregudes en èpoques precedents, va subsistir fins que va ser derogada expressament per la Llei de premsa i impremta de 1966.

La proclamació de la **II República**, i la nova Constitució, aprovada el 9 de desembre de 1931, va incloure entre els drets i deures dels espanyols (títol III, art. 25 a 43) la llibertat d'expressió i de difusió en l'article 34, amb l'estil següent:

«Tota persona té dret a emetre lliurement les seves idees i opinions, valent-se de qualsevol mitjà de difusió, sense subjectar-se a la censura prèvia. En cap cas podrà recollir-se l'edició de llibres i diaris sinó en virtut de manament de jutge competent. No es podrà decretar la suspensió de cap diari sinó per sentència ferma».

Aquest manament constitucional, no obstant això, no va tenir en l'aplicació pràctica el ressò i l'amplitud desitjats, ja que la Llei per a la defensa de la República que va seguir vigent, d'acord amb les disposicions addicionals de la pròpia Constitució, així com la Llei d'ordre públic, de 28 de juliol de 1933, i la Sentència del Tribunal de Garanties Constitucionals, de 13 de novembre de 1934, van retallar la incidència efectiva d'aquestes llibertats, que tampoc es van poder aplicar durant la Guerra Civil.

1.2. Control de la premsa durant el règim franquista

Els **postulats de la Dictadura** respecte a la premsa i les llibertats informatives van distar molt dels principis recollits en els mandats constitucionals que hem apuntat. Així, durant la **Guerra Civil**, des del bàndol «nacional», es va promulgar una nova «Llei de premsa» que va reformar en bona part, encara que sense derogar-la, la Llei de 1883.

Amb aquesta nova Llei de premsa, de 22 d'abril de 1938, es va pretendre sotmetre la premsa als designis del nou Règim.

Una bona mostra d'això és el preàmbul, en el qual ja s'apunta:

«Un dels vells conceptes que el nou Estat havia de sotmetre més urgentment a revisió era el de la Premsa... Quan en els camps de batalla es lluitava contra uns principis que havien portat a la Pàtria a un tràngol d'agonia, no podia perdurar un sistema que seguís tolerant l'existència d'aquest "quart poder", del que es volia fer una premissa indiscutible... Correspon a la Premsa funcions tan essencials com les de transmetre a l'Estat les veus de la Nació i comunicar a aquesta les ordres i directrius de l'Estat i del seu Govern; essent la Premsa òrgan decisiu en la formació de la cultura popular i, sobretot, en la creació de la consciència col·lectiva, no podia admetre's que el periodisme continués vivint al marge de l'Estat».

A partir d'aquestes premisses i deixant molt clar en el seu article 1 que «incumbeix a l'Estat l'organització, vigilància i control de la institució nacional de la premsa periòdica», es va establir la **censura**, així com mesures d'intervenció, vigilància i control sobre la professió periodística i la premsa en general.

Els principis recollits en aquesta «Llei de premsa» de 1938, malgrat ser una llei promulgada en moments de guerra, es van mantenir durant bona part del Règim. Fins i tot podem afirmar que es van ratificar amb l'article 12 del Fur dels espanyols, de 17 de juliol de 1945, en afirmar que «tot espanyol podrà expressar lliurement les seves idees mentre no atemptin els principis fonamentals de l'Estat».

El 1966, no obstant això, la nova Llei de premsa i impremta, també coneguda com a «**Llei Fraga**», ministre en aquell moment d'Informació i Turisme, va marcar uns nous postulats respecte a les llibertats informatives i de premsa, deixant sense vigor les lleis de 1883 i 1938. Aquesta Llei 14/1966, de 18 de març, va suposar un canvi important en la consideració de la premsa pel Règim franquista, encara que de cap manera es va apropar als postulats que sobre llibertat d'expressió i informació regeixen en els sistemes democràtics. Així, mentre que en el preàmbul plantejava els grans principis que haurien de guiar la premsa de l'època, en assenyalar que la «llibertat d'expressió, llibertat d'empresa i lliure designació del Director són postulats fonamentals d'aquesta llei», en l'articulat que segueix, limita i retalla aquests principis. Tant és així que les limitacions de l'article 2 deixen reduïda la llibertat d'expressió a la mínima essència. La llibertat de creació «d'empreses editorials» xoca amb l'autorització prèvia de l'Administració i els requisits que s'establien per exercir aquesta activitat, conforme es regulava en els articles 51, 52 i 53 i, també, la lliure designació del director quedava en dubte amb les prohibicions i els requisits dels articles 34, 35 i 36.

No obstant això, aquesta «Llei Fraga» es convertirà en l'eix de l'articulació i organització de les llibertats informatives i de premsa en l'últim període franquista, així com en la transició democràtica, i segueix vigent, en tot allò que no ha estat derogat, expressament o tàcitament, per oposar-se als nous principis constitucionals.

En aquest àmbit concret, al marge d'altres referències legals sobre la ràdio o la televisió que seran objecte de comentari a l'apartat següent, s'han de citar algunes normes que es van anar dictant per desenvolupar o completar alguns aspectes de la Llei de 1966. Entre elles, s'han de destacar: el Decret 774/1967 de 13 d'abril, o els Reials decrets 1926/1976, de 16 de juliol i 3148/1976, de 3 de desembre, sobre l'estatut de la professió periodística; la Llei 9/1968, de 5 d'abril, sobre secrets oficials, juntament amb el Decret 242/1969, de 20 de febrer, pel qual es desenvolupen les disposicions d'aquesta Llei, la Llei de 8 d'abril de 1967, per la qual es reformen alguns articles del Codi penal; o l'Ordre de 5 de maig de 1976 sobre la inscripció en el Registre d'empreses periodístiques dels títols de publicacions periòdiques.

Amb la mort de Franco i l'inicidè la transició cap a un règim més democràtic, es van aprovar un conjunt de normes que van permetre recuperar aquestes llibertats: el Reial decret 2116/1976, de 18 d'octubre, pel qual es va regular l'aplicació en matèria de premsa i impremta del Reial decret llei 10/1976, de 30 de juliol; el Reial decret llei 24/1977, d'1 d'abril, sobre llibertat d'expressió; i el Reial decret 596/1977, d'1 d'abril, pel qual es va crear l'Organisme Autònom Mitjans de Comunicació Social de l'Estat, que va assumir el control i va integrar les cadenes de premsa i ràdio del Movimiento. Amb això, es va tancar una part del substrat antidemocràtic que imperava en la Llei de premsa de 1966 i en les regulacions sobre els mitjans de comunicació públics, reconeixent la necessitat de les llibertats d'expressió i informació per afrontar, amb certes garanties, el període constitucional.

Aquest procés va culminar amb la **Constitució de 1978**, encara que, com ja s'ha apuntat, es manté vigent la Llei de 1966, en el que no s'ha derogat per les normes citades i en el marc de l'establert explícitament sobre aquestes llibertats d'expressió i informació per l'article 20 del text constitucional.

1.3. Aparició i regulació dels mitjans audiovisuals

L'aparició de la **radiodifusió i la televisió**, i la seva consolidació com els mitjans de comunicació de masses de més consum durant el segle XX, havia d'haver suposat un canvi radical en la regulació de les llibertats informatives, que sempre s'havien concebut i articulats sobre els postulats de la premsa escrita. No obstant això, excepte comptades excepcions, la major part de les normes que regulen la ràdio i la televisió es van centrar en l'organització i el règim jurídic d'aquests mitjans i, especialment, en el control o els controls sobre aquests o sobre la prestació del servei públic. Fins i tot després de l'aprovació de la Constitució de 1978, com comentarem en els apartats corresponents, les noves lleis que van regular aquests mitjans amb prou feines van dedicar un o dos articles a un reconeixement general d'aquestes llibertats i drets en els mitjans audiovisuals, i hem d'esperar a la transposició de les directives sobre televisió sense fronteres, per abordar una regulació més detallada sobre la transmissió d'aquestes llibertats i drets en els continguts dels mitjans audiovisuals.

Així, cenyint-nos a l'àmbit normatiu d'aquests mitjans, en primer lloc hem de fer referència a la Llei de 26 d'octubre de 1907, que, en l'article 1, va establir un monopoli de l'Estat sobre «tots els sistemes i aparells aplicables a l'anomenada “telegrafia hertziana”, “telegrafia elèctrica”, “radiotelegrafia” i altres procediments similars ja inventats o que es puguin inventar en el futur», corresponent als Ministeris de Governació, Guerra i Marina l'exercici d'aquest monopoli, per si mateixos, o a través d'empreses privades per autorització administrativa o sistema concessional.

Per tant, es pot afirmar que els nous mitjans audiovisuals es van integrar en l'àmbit d'un monopoli estatal –en la mateixa línia que els altres països europeus–, l'activitat dels quals podia exercir-se directament per l'Estat o a través d'un règim concessional.

Sobre aquestes bases, es va aprovar, amb el Reial decret de 27 de febrer de 1923, la primera regulació específica espanyola sobre la ràdio, que pretenia estructurar coherentment i establir un principi d'ordre en un panorama en el qual els avenços tècnics i les iniciatives particulars de la radiodifusió, unides a la desregulació i la improvisació, havien permès la instauració de certes emissores, si no clandestines sí molt allunyades dels postulats experimentals permesos. A partir de la publicació d'aquest Reial decret, es va obrir un període d'interinitat, que juntament amb la Reial ordre de 26 de maig de 1923, que va aprovar un «Reglament per a establiment i règim d'estacions radioelèctriques particulars» de caràcter provisional, va donar pas al Reglament definitiu, amb la Reial ordre de 14 de juny de 1924.

A l'empara d'aquesta regulació es van constituir les primeres cadenes radiofòniques i es van concedir les primeres llicències d'emissió i de recepció. La primera d'aquestes llicències d'emissió EAJ-1 es va concedir a José M. Guillén-García, en nom de «Radio Barcelona». Als pocs dies es van atorgar l'EAJ-2 a «Radio Espanya» de Madrid, l'EAJ-3 a «Radio Cádiz» (que al cap de pocs anys es va malmetre per dificultats econòmiques, amb la qual cosa va passar després aquesta llicència a Radio Grao i Radio Valencia), l'EAJ-4 a «Radio Castilla» de Madrid, l'EAJ-5 a «Radio Club de Sevilla», per a Radio Sevilla...; encara que també es van atorgar a emissores de moltes altres ciutats espanyoles, com Cartagena, Sagossa, Sant Sebastià o Bilbao.

Amb la proclamació de la **II República espanyola**, el 14 d'abril de 1931, es va iniciar una nova etapa en la vida política i legislativa del nostre país. Pel que fa a la regulació de la ràdio, també es pot afirmar que amb el Decret de 25 d'abril de 1931 es va derogar bona part del contingut dels reials decrets anteriors, i van passar totes les competències i funcions de la Junta Tècnica i Inspectora de la Radiocomunicació al nou Ministeri de Comunicacions. Es clausurava així una primera època del dret espanyol de radiodifusió i s'obria un altre període en el qual es van sentar unes noves bases jurídiques per reconstruir l'estructura sobre la qual s'havia assentat la ràdio en els seus primers anys.

La publicació del Decret de 25 d'abril de 1931 implicava la desaparició del Servei Nacional de Radiodifusió i la Junta Tècnica. No obstant això, mantenia la situació *de facto* que existia en la realitat radiofònica espanyola i la vigència

de les concessions que s'havien atorgat a l'empara del Reglament de 14 de juny de 1924, per un termini que oscil·lava entre dos i deu anys, que van seguir, malgrat les vicissituds i canvis polítics, operant conforme a l'establert inicialment en la seva adjudicació.

La Constitució de la II República, de 9 de desembre de 1931, no va regular directament cap aspecte que pogués afectar les emissions de ràdio o televisió, però sí que va incidir en tres qüestions que podien afectar aquest àmbit i que van a incidir en el desenvolupament posterior d'aquests mitjans, com:

- la llibertat d'expressió,
- la llibertat d'empresa i
- el possible autogovern de regions autònomes.

1) Així, a l'article 34 de la Carta Magna de 1931 es va proclamar la **llibertat d'expressió**, singularitzant-la respecte de la llibertat d'opinió, però en la casuística es va referir únicament a llibres i diaris, per la qual cosa va haver de ser una llei específica sobre la radiodifusió la que va determinar l'abast i l'aplicació d'aquest principi constitucional en la radiodifusió.

2) D'altra banda, com era tradicional en les constitucions de cort liberal, es va proclamar el principi de **llibertat d'indústria i comerç**; tot i que en l'article 44, i això sí que era una novetat, es va plantejar la possibilitat de nacionalitzar els serveis públics i les explotacions que afectessin l'interès comú. Sobre aquesta base, donades les particulars característiques de la radiodifusió i la seva possible afectació a «l'interès comú», no hi havia cap dubte sobre la constitucionalitat d'una llei que atribuís a l'Estat la titularitat exclusiva del servei de radiodifusió.

3) I, finalment, hem d'apuntar que la Constitució de 1931 va suposar, així mateix, la ruptura amb la tradicional estructura centralista en l'organització de l'Estat, donant motiu a l'assumpció de cert **autogovern** (art. 11 it seg.) per part de les regions que formaven en el seu conjunt «l'Estat integral» (art. 1), i, en matèria de radiodifusió, l'article 15, apartat 13, va atribuir a l'Estat les facultats legislatives, mentre que les regions autònomes podien assumir facultats d'execució.

En l'àmbit legislatiu, en aquesta època, s'han de destacar el Decret de 1932 que regula i desenvolupa les ràdios locals, així com l'adopció d'un nou marc normatiu, amb la Llei de radiodifusió de 1934, els elements essencials de la qual, primer per a la ràdio i després per a la televisió, van perdurar fins a l'arribada de la democràcia i l'aprovació el 1980 de l'estatut de la ràdio i la televisió.

El 1932 es va celebrar la Conferència Internacional de Radiodifusió a Madrid, en la qual es va adoptar oficialment la distribució internacional de freqüències i, conforme a aquesta distribució, es van dictar diverses normes referides a la radiodifusió, entre les quals destaca el **Decret de 8 de desembre de 1932**, so-

bre el règim de les emissores de petita potència i de caràcter local. Amb aquest Decret es va possibilitar l'aparició d'emissores locals (no se'n podia concedir més d'una per cada localitat) i de petita potència (inferior a 200 watts, conforme als acords internacionals), gestionades per iniciativa privada. Les conseqüències d'aquest decret van ser molt positives per a la ràdio espanyola, que a la fi de 1933 comptabilitzava ja seixanta-vuit emissores (entre locals i les autoritzades pel Reglament de 1924 i, a més, a Madrid funcionava l'EAQ, Radiodifusió Iberoamericana, amb una potència de 200 quilowatts, destinada al continent americà) i ja es comptabilitzaven més de 150.000 aparells receptors instal·lats a Espanya.

Però, sobretot, interessa destacar la **Llei de radiodifusió de 26 de juny de 1934**. Aquesta norma, que va ser la primera amb rang de llei en matèria de radiodifusió –no tornarà a tenir aquest rang normatiu fins a quaranta-sis anys més tard–, va establir el règim jurídic de la radiodifusió i va estructurar el servei radiofònic.

En el primer article d'aquesta llei es defineix la radiodifusió com una funció essencial i privativa de l'Estat, per després, en el seu curt articulat, assentar les bases del futur servei radiofònic de l'Estat, respectant les concessions atorgades a l'empara del Reglament de 1924 i les emissores locals autoritzades conforme al Decret de 1932 (art. 4).

L'estructura d'aquesta norma descansava sobre tres pilars:

- 1) **L'Estat**, propietari de la xarxa d'emissores, és qui ha de tenir cura del funcionament d'aquestes i assumir les funcions tècniques, administratives i inspectores.
- 2) **L'empresa privada** que resulti adjudicatària del servei haurà d'organitzar els programes, tenir cura de les emissions i muntar els estudis amb el seu corresponent equipament tècnic.
- 3) Les **Juntes de Radiodifusió** són les que hauran de marcar les altes directrius ideològiques del servei, perquè aquest sigui d'utilitat i interès per al públic.

Així mateix, la Llei de 1934, juntament amb el Reglament de 22 de novembre de 1935 que la va desenvolupar, van configurar els nous esquemes de la radiodifusió espanyola que es mantindran durant bastants anys, i seran també vàlids per a la televisió, ja que defineix els serveis de radiodifusió com a serveis «de sons i imatges, ja en ús o que es puguin inventar en el futur», d'utilitat pública. Igualment, estableix la llibertat de recepció d'emissions i protecció estatal davant possibles interferències, i correspon el manteniment tècnic i administratiu de «la Xarxa» a l'Estat; la prestació d'un servei de radiodifusió nacional a través dels serveis radiofònics realitzats o explotats per

L'Estat i els arrendats mitjançant concurs a empreses o entitats espanyoles, i, l'obligació de les entitats radiodifusores, tant estatals com privades, d'oferir un servei d'informació, del qual es detalla que:

«Les notícies que s'hagin de radiar, es redactaran amb subjecció a la més rigorosa imparcialitat i seran breus i d'actualitat. El Govern, per mitjà dels seus delegats, adoptarà les mesures convenients per assegurar la neutralitat ideològica d'aquest servei» (art. 45.2 del Reglament).

També estableix un conjunt de normes sobre la publicitat radiada, tant respecte de les tarifes i repartiment dels seus ingressos, com en la fixació d'un límit màxim de cinc minuts per hora d'emissió per radiar anuncis; la fixació d'unes pautes i requisits per a la propaganda política i confessional, etc.

L'altra novetat que hem de destacar en el període de la II República, en el marc del denominat «Estat Integral», són les competències que van desenvolupar, en matèria de radiodifusió, les **regions autònomes**. Entre aquestes regions l'única que va poder assumir certes transferències en aquest camp va ser Catalunya, ja que l'estatut basc es va aprovar per les Corts pocs mesos abans d'iniciar-se el conflicte bèl·lic i l'estatut de Galícia, que havia estat confirmat pocs dies abans de la revolta, ni tan sols va ser aprovat per les Corts.

L'**estatut de Catalunya** va recollir en l'article 5, apartat 11, com a competències de la Generalitat: *l'execució de la legislació de l'Estat en matèria de radiodifusió*, «excepte el dret de l'Estat a coordinar els mitjans de comunicació de tot el país». Aquestes competències es van desenvolupar i es van concretar amb el Decret de 7 de setembre de 1934, que va reflectir l'acordat per la Comissió Mixta de Transferències, pel qual la Generalitat de Catalunya assumia l'execució de la legislació de l'Estat en matèria de radiodifusió, així com les funcions del Ministeri de Comunicacions dins del territori de les quatre províncies catalanes. Amb aquest Decret, en tot el territori català, van passar a l'àmbit competencial del Govern de la Generalitat: la política sobre concessions per a l'establiment d'emissores, intervenció i control de programes; l'atorgament de les llicències de recepció, i, la recaptació d'aquestes taxes, de les quals es quedava una prima per recaptació.

La instauració de la **Dictadura franquista**, malgrat totes les normes que es van adoptar per controlar la ràdio i la televisió, no va comportar una derogació del règim jurídic establert per la **Llei de radiodifusió de 1934**, ja que l'afirmació taxativa que «el servei de radiodifusió nacional és una funció essencial i privativa de l'Estat» (art. 1) resultava còmoda i adequada al nou règim, per la qual cosa no va abordar una ordenació global dels esquemes jurídics de la radiodifusió fins passats alguns anys des de la seva instauració, encara que sí que va aprovar diverses normes que van incidir parcialment en aquest àmbit.

Una d'aquestes normes, que es mereix destacar per la seva longevitat (es manté fins a la seva derogació pel Reial decret 2664/1977, encara que amb modificacions de certs aspectes formals pel Decret 105/1960) i per la seva incidència,

va ser l'Ordre de 6 d'octubre de 1939, que va establir un monopoli informatiu de caràcter nacional i internacional en favor de Radio Nacional de España, a la qual s'havien de connectar la resta de les emissores per a la transmissió dels seus diaris parlats, i una censura prèvia per a l'emissió de notícies de caràcter local, provincial o regional a totes les estacions no depenents directament de RNE.

També, en l'aspecte organitzatiu, es van aprovar un conjunt de normes, que no convé ressenyar però n'hi ha prou amb destacar el Decret 4133/1964, de 23 de desembre, que va completar la transformació del marc jurídic de la radiodifusió iniciat el 1952, aprovant el Pla transitori d'ones mitjanes. Aquest pla, de 1964, va classificar les estacions emissores en quatre grans grups: les emissores propietat de l'Estat (RNE, Radio Peninsular...), les del Movimiento (REM, CAR, CES...), les de la Comissió Episcopal (COPE) i les emissores locals privades. Sobre aquesta mateixa distribució i sobre la base normativa apuntada fins al moment, es va estructurar i es va organitzar la radiodifusió durant l'última època del franquisme i la transició.

Pel que fa a la **televisió**, fins a la inauguració oficial de Televisió Espanyola el 28 d'octubre de 1956, es van realitzar nombroses proves d'emissió i ajustatges tècnics, al mateix temps que es van anar aprovant algunes normes per situar els departaments administratius que havien d'integrar la televisió en el conjunt de «l'aparell» estatal. Però, en l'àmbit normatiu, la televisió a Espanya va néixer, i creixeria, sense un marc jurídic propi i específic, amb solament alguns decrets i algunes ordres de caràcter orgànic, per la qual cosa la seva regulació era tributària de la Llei de radiodifusió de 1934 i de l'article 1 del Reglament del Servei Nacional de Radiodifusió, aprovat pel Decret de 22 de novembre de 1935, en dictar que corresponia als serveis de radiocomunicació de l'Estat «l'establiment i explotació dels serveis de radiodifusió de sons i imatges, ja en ús o que es puguin inventar en el futur», considerant-los una funció essencial i privativa de l'Estat.

Amb la inestabilitat del final de la dictadura i l'**inici del procés de reforma política**, el control de la televisió –i en concret de Ràdio Televisió Espanyola– va adquirir una especial importància i, al marge d'algunes disposicions de caràcter purament organitzatiu, com el Decret 2406/75, de 12 de setembre, que va engregar l'Institut Oficial de Ràdio i Televisió, els criteris fonamentals de les regulacions en aquesta matèria canviaran de tendència per centrar-se a donar un caràcter una mica més transparent i plural a la gestió i actuació de RTVE. En aquesta línia es van inscriure: el Decret 2370/76, d'1 d'octubre, pel qual es va crear un Consell General de Radiotelevisió Espanyola per assessorar, orientar i dictaminar els programes de ràdio i televisió; o el Reial decret, de 28 d'octubre de 1977, pel qual RTVE, enfront de la dependència i «servei públic centralitzat» que eren les notes dominants en l'etapa franquista, passa de ser un «organisme autònom de caràcter comercial» i a dependre del Ministeri de Cultura. A més, per Decret de 2 de novembre de 1977, es va crear un Consell Rector Provisional per regir les destinacions de RTVE, encomanant-li, entre les

seves funcions, preparar un projecte d'estatut jurídic per a RTVE. No obstant això, aquest text normatiu no es va sancionar fins el 1980, gairebé dos anys després d'aprovar-se la Constitució de 1978.

2. El marc normatiu del règim jurídic de la comunicació

El reconeixement i ple exercici de les llibertats i dels drets d'expressió i informatius constitueixen el substrat i l'essència de qualsevol societat democràtica.

Per això, el seu reconeixement en els textos constitucionals i l'adopció de les normatives que desenvolupin aquests drets i aquestes llibertats constitucionals per a la seva aplicació pràctica en els processos informatius i comunicatius en la nostra societat adquireixen una importància fonamental, i la seva regulació constitueix un dels baluards en la configuració i el desenvolupament de l'actual model d'Estat.

Aquest fet ja es va constatar amb la **Declaració de drets de l'Estat de Virgínia** el 1776, on, per primera vegada, es fa un esment explícit al fet que «la llibertat de premsa és un dels grans baluards de la llibertat, i que mai pot ser restringida per un govern despòtic» (clàusula 12); uns anys més tard, va passar per la primera esmena a la Carta de Drets (*Bill of Rights* és el terme pel qual es coneixen les deu primeres esmenes de la **Constitució dels Estats Units d'Amèrica**) d'Estats Units de 1791, en la qual s'estipula que el Congrés no promulgarà cap llei per la qual es limiti la llibertat de paraula o la de premsa, i, sobretot, amb l'article 11 de la **Declaració de Drets de l'Home i del Ciutadà**, aprovat per l'Assemblea Constituent de la Revolució Francesa el 1789, en reconèixer que «la lliure comunicació dels pensaments i opinions és un dels drets més preciosos de l'home; en conseqüència, tot ciutadà pot parlar, escriure i imprimir lliurement...», que, en conjunt, han articulat el concepte i marcat les pautes del reconeixement d'aquestes llibertats i drets en els textos constitucionals de bona part dels països moderns.

D'altra banda, des de la perspectiva internacional, tot i que existeix un principi de sobirania i plenitud territorial dels Estats per regular totes les activitats que es desenvolupen a l'interior de les seves fronteres, també convé esmentar que s'han adoptat uns acords internacionals sobre els drets i les llibertats d'expressió i informació, que han de ser d'ús comú per a tots els Estats i els seus ciutadans. Entre ells, la **Declaració Universal dels Drets Humans**, aprovada per l'Assemblea General de l'ONU el 10 de desembre de 1948, proclama al punt 19:

«Tot individu té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; aquest dret inclou el de no ser molestat a causa de les seves opinions, el d'investigar i rebre informació i opinions, i el de difondre-les, sense limitació de fronteres, per qualsevol mitjà d'expressió».

També, al punt 27.1 s'afirma:

«Tota persona té el dret de prendre part lliurement en la vida cultural de la comunitat, de gaudir de les arts i de participar dels progressos científics i dels seus avantatges».

Així mateix, el **Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics**, acordat el 19 de desembre de 1966, estableix a l'article 19, apartat 2n:

«Tota persona té dret a la llibertat d'expressió; aquest dret comprèn la llibertat de buscar, rebre i difondre informacions i idees de tota índole, sense consideració de fronteres, ja sigui oralment, per escrit o en forma impresa o artística, o per qualsevol procediment de la seva elecció».

Aquestes normes constitueixen, en l'actualitat, el punt central de referència de la regulació internacional sobre els drets i les llibertats d'expressió i informació.

També, en l'àmbit europeu, hem d'esmentar el **Conveni del Consell d'Europa per a la protecció dels drets i de les llibertats fonamentals**, acordat a Roma el 4 de novembre de 1950, que als articles 9 i 10 reconeix les llibertats de pensament i d'informació. I, a més, per als països de la Unió Europea, l'actual **Tractat de la Unió Europea**, a l'article 6.2, estableix:

«1. La Unió reconeix els drets, llibertats i principis enunciats en la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea de 7 de desembre de 2000, tal com va ser adaptada el 12 de desembre de 2007 a Estrasburg, [...] 2. La Unió s'adherirà al Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals [...] 3. Els drets fonamentals que garanteix el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals i els que són fruit de les tradicions constitucionals comunes als Estats membres formaran part del Dret de la Unió com a principis generals».

Precisament, la **Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea** a l'article 11 reconeix, expressament, la llibertat d'expressió i informació en els termes següents:

«1. Tota persona té dret a la llibertat d'expressió. Aquest dret comprèn la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o comunicar informacions o idees sense que pugui haver-hi ingerència de les autoritats públiques i sense consideració de fronteres. 2. Es respecten la llibertat dels mitjans de comunicació i el seu pluralisme».

Així mateix, en la producció normativa de la Unió Europea es podrien citar nombroses disposicions que, en regular els drets al lliure establiment i la lliure circulació de serveis audiovisuals i de la societat de la informació, han incidit en els drets i les llibertats informatives i comunicatives. Una producció normativa que s'ha articulat des del respecte a l'article 10 del Conveni de Roma i l'article 11 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea. Basti per a això, referir, com a exemple, les **Directives 89/552/CEE, 97/36/CE, 2007/65/CE, 2010/13/UE i (UE) 2018/1808**, col·loquialment denominades de «**televisió sense fronteres**» o de «**serveis de comunicació audiovisual**», que tenen la base jurídica en els articles dels tractats relatius al lliure dret d'establiment i prestació de serveis audiovisuals, però que també impulsen altres objectius més generals, com els de reforçar els valors culturals i de-

mocràtics europeus, així com la generació i difusió de continguts audiovisuals europeus, al mateix temps que propicien una independència i pluralitat informativa més gran en l'àmbit de la comunicació audiovisual europea.

A Espanya, ja hem apuntat com aquests drets i aquestes llibertats d'expressió i informació es van anar incorporant en els textos constitucionals, des de l'article 371 de la Constitució de 1812, passant per totes les constitucions dels segles XIX i XX (així: l'article 2 de la Constitució de 1837; l'article 2 de la Constitució de 1845; l'article 17 de la Constitució de 1869; l'article 13 de la Constitució de 1876; o l'article 34 de la Constitució de 1931). En aquests moments, l'article 20 de la **Constitució espanyola de 1978**, en la línia de les regulacions més actuals, aprofundeix i amplia els àmbits i continguts d'aquests drets i d'aquestes llibertats informatives o comunicatives, que ja no solament s'han de projectar en el desenvolupament d'una llei de premsa i impremta, en la línia de les Constitucions del XIX, sinó que s'han de projectar sobre el conjunt normatiu que regula drets polítics o socials –dret de rectificació, violència de gènere, menors, etc.– i, de manera molt particular, propiciar un conjunt normatiu específic en totes les lleis que afecten aquestes llibertats, als mitjans o a la comunicació de masses –radio, televisió, telecomunicacions, etc.

Així, conforme als mandats del text constitucional de 1978 i, especialment, del citat article 20, s'han anat aprovant un conjunt de disposicions normatives – encara que, també, s'han mantingut algunes lleis anteriors amb modificacions substancials– que afecten el règim jurídic de la comunicació, tant quant al desenvolupament i l'aplicació de les llibertats d'expressió i informació, com als continguts, la regulació dels diversos mitjans de comunicació de masses, la publicitat, la propietat intel·lectual, la protecció de dades, etc.

Entre aquests textos normatius, sense ànim de ser exhaustius i intentant donar una primera relació dels nombrosos textos que, en alguna ocasió, poden incidir o hem de consultar en l'exercici de l'activitat comunicativa, podem citar algunes lleis:

1) **Lleis orgàniques**, com: Llei orgànica 4/1981, d'1 de juny, dels estats d'alarma, excepció i setge; Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge; Llei orgànica 2/1984, de 26 de març, reguladora del dret de rectificació; Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general; Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil; Llei orgànica 2/1997, de 19 de juny, reguladora de la clàusula de consciència dels professionals de la informació; Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere; Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, etc.

2) **Nombroses lleis ordinàries**, com: Llei 14/1966, de 18 de març, de premsa i impremta; Llei 9/1968, de 5 d'abril, sobre secrets oficials; Llei 34/1988, d'11 de novembre, general de publicitat; Llei 17/2006, de 5 de juny, de la ràdio i la televisió de titularitat estatal; Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de propietat intel·lectual; Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries; Llei 3/1991, de 10 de gener, de competència deslleial; Llei 29/2009, de 29 de desembre, per la qual es modifica el règim legal de la competència deslleial i de la publicitat per a la millora de la protecció dels consumidors i usuaris; Llei 7/2010, de

31 de març, general de la comunicació audiovisual; Llei 9/2014, de 9 de maig, General de Telecomunicacions, etc.

Sobre aquest marc legal, així com amb la jurisprudència que l'ha interpretat, anirem desenvolupant i desgranant el contingut dels diversos mòduls del règim jurídic de la comunicació.

Annex

Normativa citada

Pragmàtica de Toledo de 8 de juliol de 1502

Ordenances de Carles I de 1554

Pragmàtica de Felip II de 1558

Ordre de 1558

Reial ordre de 19 de maig de 1785

Reial resolució de 2 d'octubre de 1788

Reial ordre de 1785

Resolució de 24 de febrer de 1790

Estatut de maig de 1808

Decret IX de 1810

Constitució de Cadis de 19 de març de 1812

Manifest de València de 4 de maig de 1814

Novíssima Recopilació

Decret LV de 22 d'octubre de 1820

Decret LXIX de 12 de febrer de 1822

Reial ordre de 16 d'octubre de 1824

Reial cèdula de 12 de juliol de 1825

Reial decret de 4 de març de 1834

Reial ordre d'1 de juny de 1834

Llei de premsa de 22 de març de 1837

Constitució de 18 de juny de 1837

Constitució de 1845

Reial decret de 6 de juliol de 1845

Decret de 28 de març de 1846

Llei d'impresma de 13 de juliol de 1857

Llei d'impresma de juny de 1864

Llei d'impresma de maig de 1866

Llei de 7 de març de 1867

Decret llei de 23 d'octubre de 1868

Constitució d'1 de juliol de 1869

Codi penal de l'any 1870

Decret de 20 de setembre i 1873

Decret de 22 de desembre de 1873

Decret de 18 de juliol de 1874

Decret de 29 de gener de 1875

Decret de 18 de maig de 1875

Llei sobre llibertat d'impresma de 31 de desembre de 1875

Constitució de 27 de juny de 1876

Llei d'Impresma de 7 de gener de 1879

Llei d'impresma de 23 de juliol de 1883

Constitució de 9 de desembre de 1931

Llei per a la defensa de la República

Llei d'ordre públic de 28 de juliol de 1933

Llei de premsa de 22 d'abril de 1938

Llei 14/1966, de 18 de març de 1966, de premsa i impremta

Decret 774/1967, de 13 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de l'estatut de la Professi6 Periodística

Decret 1926/1976, de 16 de juliol, pel qual es modifica el vigent estatut de la Professi6 Periodística, aprovat pel Decret 744/1967, de 13 d'abril

Decret 3148/1976, de 3 de desembre, pel qual es modifiquen els articles 10, 49, 50 i 51 de l'estatut de la Professi6 Periodística sobre el Jurat d'Ètica Professional, aprovat per Decret 744/1967, de 13 d'abril

Llei 9/1968, de 5 d'abril, sobre secrets oficials

Decret 242/1969, de 20 de febrer, pel qual es desenvolupen les disposicions de la Llei 9/1968, de 5 d'abril sobre secrets oficials

Llei de 8 d'abril de 1967, sobre modificaci6 de determinats articles de el Codi Penal i de Llei d'enjudiciament criminal

Ordre de 5 de maig de 1976 sobre inscripci6 en el Registre d'Empreses Peri6diques dels títols de publicacions peri6diques

Reial decret 2116/1976, de 18 d'octubre

Reial decret llei 10/1976, de 30 de juliol, sobre amnistia

Reial decret llei 24/1977, d'1 d'abril, sobre llibertat d'expressi6

Llei de 26 d'octubre de 1907

Reial decret, de 27 de febrer de 1923

Reial ordre, de 26 de maig de 1923

Reial ordre, de 14 de juny de 1924

Decret, de 25 d'abril de 1931

Reglament, de 14 de juny de 1924

Decret, de 8 de desembre de 1932

Llei de radiodifusi6, de 26 de juny de 1934

Llei 4/1980, de 10 de gener, d'estatut de la ràdio i la televisió

Decret de 22 de novembre de 1935, Reglament de el Servei Nacional de Radiodifusió

Estatut de Galícia

Estatut del País Basc

Estatut de Catalunya

Decret de 7 de setembre de 1934

Reial decret 2664/1977, de 6 d'octubre, sobre llibertat d'informació general per les emissores de radiodifusió

Decret 105/1960, de 14 de gener, pel qual es regulen les retransmissions dels Diaris parlats de Ràdio Nacional d'Espanya

Ordre, de 6 d'octubre de 1939

Reial decret 4133/1964, de 23 de desembre, sobre pla transitori d'ones mitjana per a la Radiodifusió espanyola

Decret 2406/1975, de 12 de setembre, pel qual es crea l'Institut Oficial de Radiodifusió i Televisió

Decret 2370/1976, d'1 d'octubre, de reorganització de la Direcció general de radiodifusió i Televisió i creació de el Consell General de Radiotelevisió Espanyola

Reial decret 2750/1977, de 28 d'octubre, en desplegament de la Llei general pressupostària, sobre transformació en organisme autònom de Servei Públic centralitzat «Radiotelevisió Espanyola»

Reial decret 2809/1977, de 2 de novembre, pel qual es crea el Consell Rector Provisional de Radiotelevisió Espanyola

Constitució de 1978

Sentències

Sentència de Tribunal de Garanties Constitucionals de 13 de novembre de 1934